

Jan Palfijn
ALGEMEEN ZIEKENHUIS
GENT

Wat u had willen weten over

Chemotherapie

1. Wat is chemotherapie?

Chemotherapie is de behandeling van kanker met medicijnen, zogeheten cytostatica, die de celdeling remmen. Ze worden daarom ook wel de celdelingremmende medicijnen genoemd. Na toediening komen cytostatica in het bloed terecht. Via het bloed worden ze dan door het hele lichaam verspreid en kunnen zij kankercellen vrijwel overal in het lichaam bereiken.

Cytostatica grijpen in op het ontwikkelingsproces van kankercellen en remmen de celdeling. Sommigen tasten de kankercel aan op het moment waarop deze zich deelt. Andere hebben hun uitwerking op een eerder tijdstip.

Er zijn tientallen verschillende soorten cytostatica. Afhankelijk van de soort kanker kunnen er één of meer daarvan voor een behandeling worden gebruikt. Voor elke patiënt bepaalt de dokter nauwkeurig welke geneesmiddelen moeten worden toegediend, de dosis ervan en de wijze van toediening.

Andere medicaties kunnen de werking van cytostatica beïnvloeden. Het is daarom belangrijk dat uw behandelende arts weet welke medicatie, vitaminen, homeopathische middelen enz. u nog meer gebruikt. Het is nuttig deze geneesmiddelen mee te brengen en te tonen aan de arts, liefst in hun originele verpakking en zo mogelijk met de bijsluiter. Aarzel niet om meer uitleg te vragen als iets onduidelijk is.

2. Hoe wordt chemotherapie toegediend?

De 2 meest gebruikelijke toedieningswegen:

- via de mond (tablet of capsule);
- rechtstreeks in een ader:
 - door middel van een injectie;
 - door middel van een infuus (intraveneus).

De keuze van de toedieningsweg wordt bepaald door het type geneesmiddel dat voorgeschreven werd. Indien de chemotherapie via intraveneuze weg wordt toegediend, zal men in de meeste gevallen een beroep doen op een geïmplanteerd poortsysteem (Porth A Cath). Dit is een kleine injectieruimte die (onder lokale verdoving) onder de huid wordt geplaatst. Na afloop van de behandeling wordt de Porth A Cath gewoon weggehaald (opnieuw onder lokale verdoving).

Een behandeling met cytostatica verloopt meestal met tussenpozen: u krijgt een 'kuur' van één of meerdere dagen en daarna volgt een periode van rust. Deze rustperiode laat uw lichaam toe te herstellen van ongewenste nevenwerkingen.

De totale duur van de chemotherapie hangt af van de aard van uw ziekte en het resultaat van de behandeling.

3. Mogelijke bijwerkingen

Bij chemotherapie denken veel mensen direct aan bijwerkingen als kaalheid en misselijkheid. Deze verschijnselen treden echter lang niet altijd op. In welke mate bijverschijnselen voorkomen, is afhankelijk van de soorten cytostatica die een patiënt krijgt. Sommige mensen hebben veel last van bijwerkingen, andere mensen merken er bijna niets van.

Voor alle duidelijkheid: of een patiënt wel of geen last krijgt van bijwerkingen hangt af van de soorten cytostatica die hij krijgt, niet van de ziekte. De ernst van de bijwerkingen heeft ook niets te maken met het resultaat van de behandeling.

Het is belangrijk al uw klachten te bespreken met uw specialist. Misschien is er een manier of middel om de hinderlijke bijwerkingen tegen te gaan. Soms wordt de hoeveelheid cytostatica (tijdelijk) aangepast of wordt de toediening één of twee weken uitgesteld.

Uw specialist kan u ook vertellen bij wie u nadere informatie kunt krijgen over de adviezen uit deze brochure.

4. Redenen om de arts te waarschuwen

Bij volgende problemen neemt u best contact met de arts:

- tekenen van infectie en koorts boven de 38° C en/of koude rillingen;
- indien u langer dan 1 dag last heeft van :
 - overvloedig braken;
 - diarree;
 - constipatie, verstopping;
- blauwe plekken, zonder dat u bent gevallen of zich hebt gestoten;
- bloed in ontlasting of urine;
- kortademigheid;
- plotse huiduitslag;
- pijnlijke plekjes in de mond en moeite of pijn bij het slikken;
- wondjes die langer dan een half uur bloeden;
- elk ander nieuw verschijnsel waarvan u vermoedt dat het in verband staat met uw behandeling.

5. Enkele leefregels thuis tijdens de chemotherapie

- ⇒ U plast de eerste dagen nog resten van de chemotherapie uit. Het is daarom belangrijk dat het toilet wordt doorgespoeld met het deksel naar beneden en één keer per dag goed wordt schoongemaakt. Heeft u twee toiletten, dan kunt u een toilet voor uzelf gebruiken. Braaksel kan door het toilet worden gespoeld.
- ⇒ Zorg voor een goede mondverzorging. Door de chemotherapie kan het mondslijmvlies geïrriteerd raken, waardoor ontstekingen kunnen ontstaan. Het is daarom belangrijk de tanden te poetsen met een zachte tandenborstel en de lippen eventueel in te vetten.
- ⇒ Zorg dat u voldoende drinkt. Tijdens en na de kuur moet het lichaam meer afvalstoffen verwerken dan normaal.
- ⇒ Ga niet op bezoek bij zieken of laat geen bezoek komen dat ziek is.
- ⇒ Vermijd zonnebaden in de felle zon en de zonnebank. Draag zo nodig een hoed. De huid is nu erg gevoelig.
- ⇒ Luister goed naar uw eigen lichaam en bouw indien nodig rustmomenten in.

*Versie april 2004
V.U. dhr. Walter Siau*

